

Handläggare: Per Granhällen
Telefon: 076 12 02 015

Till
Rinkeby – Kista stadsdelsnämnd

Stockholms stads handlingsprogram för skydd mot olyckor

Remiss från Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.

Olle Johnselius
stadsdelsdirektör

Susanne Tengberg
verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

Förvaltningen har inget att erinra mot stadsledningskontorets förslag till handlingsprogram för skydd mot olyckor i den del det rör samordning och samarbete i arbetet för skydd mot olyckor både inom staden och med externa aktörer. Förvaltningen betonar det angelägna i att de statliga medel som staden erhåller för uppbyggnad av arbetet med stadens krishanteringsförmåga används på ett genomtänkt sätt. Säkerhetsfrågorna bör därvid utgöra en viktig del. I detta arbete är brandförsvarets uppdrag att aktivt stödja stadens nämnder, bolag m.fl. i det förebyggande arbetet om skydd mot olyckor väsentligt. I det föreslagna handlingsprogrammet föreslås en bättre samordning inom arbete med skydd mot olyckor. Dessutom föreslås att förvaltningar och bolag ges ett förstärkt bistånd i arbetet med att göra riskinventeringar och riskanalyser. Att ta fram gemensamma riskbilder med andra aktörer som verkar inom stadsdelsområdet såsom räddningstjänst, polis m.fl. utgör en viktig del i detta arbete.

Ett redskap som förvaltningen anser kan utgöra stommen i stadens riskanalysarbete kan vara, att staden tar fram ett stadsövergripande riskanalysverktyg och genom det förvissas sig om att stadens arbete med riskanalyser och säkerhetsarbete bedrivs likartat på olika håll. Eftersom det inte klart går att definiera var gränserna går då när det gäller säkerhetsarbete, civilt försvar och planering för extraordinära händelser, anser förvaltningen att handlingsplanen borde utgöra ett samlat dokument som täcker in hela området ”en trygg och säker stad”.

Remissen

Remissen innehåller stadsledningskontorets förslag till handlingsprogram för skydd mot olyckor samt brandförsvarets del av detsamma. Förslaget har remitterats till stadsdelsnämnderna i Rinkeby-Kista, Älvsjö och Skärholmen samt till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Trafik- och renhållningsnämnden, Utbildningsnämnden, Socialtjänstnämnden, Stockholm Stadshus AB, Stockholm vatten AB, Stockholms hamnar AB samt stadens fastighets- och bostadsbolag. Remisstiden sträcker sig till den 31 oktober 2007.

Bilaga: Stockholms stads handlingsprogram för skydd mot olyckor 2007-08-31

Bakgrund

Lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) med tillhörande förordning (SFS 2003:789) trädde i kraft i januari 2004. Lagens struktur bygger på de tre skedena: förebyggande åtgärder, räddningstjänst och efterföljande åtgärder. Den bygger vidare på ansvar för den enskilde, för kommunen och för staten. Den enskildes ansvar tydliggörs bland annat genom skyldighet att upprätta skriftlig redogörelse för brandskyddet i vissa verksamheter samt att kommunen kontrollerar säkerheten genom tillsyn. Enligt lagen ska kommunerna varje mandatperiod fastställa ett handlingsprogram för skydd mot olyckor. Handlingsprogrammet utgör ett övergripande styrdokument för arbetet med skydd mot olyckor och tydliggör den politiska ambitionen inom området. Kommunen ska främja säkerheten för dem som vistas i kommunen, vara verksam för skydd även mot andra olyckor än bränder samt tillvarata de samlade resurser som finns för förebyggande verksamhet. Den enskildes förmåga att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen ska stödjas. Det nu föreslagna handlingsprogrammet beskriver Stockholms stads övergripande mål för skydd mot olyckor och hur staden ska ta sitt samordningsansvar.

Förslaget

Handlingsprogrammet fokuserar på fyra mål att utveckla i stadens verksamheter; *kunskap* om risker och olyckor, *planering* för att motverka olyckor, *förmåga* att hantera en olycka om den uppstår samt *samordning och en samlad bild* av arbetet. Varje nämnd och bolagsstyrelse ska utifrån de angivna målen bedriva ett förebyggande arbete till skydd mot olyckor inom den egna verksamheten. Målet är att medborgarna ska få optimalt skydd och säkerhet för de medel som avsätts. Säkerhetsarbetet ska präglas av långsiktighet och kontinuitet. De i handlingsprogrammet angivna fyra målen kan beskrivas enligt följande.

Det ska finnas kunskap om olycksrisker och sårbarhet som kan påverka den egna verksamheten.

Förebyggande arbete ska bygga på kunskap om och erfarenhet av vad som orsakar olyckor. Staden ska vid behov bistå förvaltningarna i arbetet med att göra riskinventeringar och riskanalyser. Inträffade olyckor ska noggrant analyseras och ingå i verksamhetens samlade riskbild. Stadens lokala säkerhetssamordnare ska utbildas för att utveckla den lokala riskhanteringsförmågan. Risker i stadens infrastruktur, farlig verksamhet samt årliga riskanalyser inom några centrala områden lyfts fram.

Det ska finnas planering för hur olyckor ska undanröjas eller minskas samt planering för hur verksamheterna ska hantera konsekvenserna av en olycka.

Årlig internkontroll ska visa planeringen av det fortlöpande risk- och säkerhetsarbetet och ingå i ILS. Det ska finnas planering för hur risken för en olycka ska undanröjas eller minskas liksom för hur konsekvenserna av en olycka ska hanteras. Det förebyggande arbetet ska noggrant följas upp och riskbilden ska utvärderas. Samlad information om riskbilder i stadens förvaltningar utgör grunden för stadsövergripande planering och samarbete över ansvarsgränserna.

Staden ska ha god förmåga att hantera olyckor.

Varje förvaltning ansvarar för att upprätthålla en god förmåga som innebär att vidta nödvändiga åtgärder för att rädda liv och säkerställa verksamheterna. Erfarenhetsåterkoppling, utbildning och övning är en förutsättning för god förmåga och beredskap att hantera olyckor.

Staden ska ha en samlad bild och samordna sitt arbete inom området.

Staden ska vidareutveckla samarbetet internt inom staden och externt med andra aktörer. Stadsledningskontoret ansvarar för samordning av kontakterna inom staden, med Länsstyrelsen, andra myndigheter och andra aktörer. Sedan år 2007 finns ett centralt riskhanteringsråd med uppgift att vara rådgivande till stadsdirektören i risk- och säkerhetsfrågor som kräver stadsövergripande samordning. Rådet har till uppgift att arbeta pådrivande i utveckling av en trygg och säker stad. En samordnad, korrekt och kontinuerlig information om det förebyggande arbetet internt och externt är en förutsättning för både det förebyggande arbetet och förtroendet för stadens förmåga vid eventuella olyckor.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är positiv till den översyn och uppdatering av trygg- och säkerhetsarbetet inom staden som stadsledningskontorets förslag till handlingsplan utgör.

Hur förslagen i handlingsplanen påverkar förvaltningens såväl ordinarie säkerhetsarbete som arbetet med att förhindra och agera i samband med större och mindre olyckor och kriser beror till stor del på hur den förslagna handlingsplanen implementeras. Investeringar i viss teknisk utrustning kommer att behövas för att säkerställa förvaltningens verksamheter som är känsliga för längre avbrott såsom vård- och omsorgsboenden samt förskolan. Det är inom dessa av synnerlig vikt att el, VVS och datakommunikation fungerar väl och utan längre avbrott.

Stadsdelsförvaltningen behöver i sitt skade- och olycksförebyggande arbete och i akuta krissituationer råd och stöd i form av riktlinjer, instruktioner, grund- och fortbildning ner på verksamhetsnivå samt annan expertiskunskap inte bara från verksamheter inom staden utan även från de tre statliga myndigheter som föreslås gå samman till en gemensam myndighet mot olyckor och kriser. Enligt förslaget ska sådant stöd ges genom dels brandförsvaret, dels de statliga medel som staden får del av. Det stöd som förvaltningen behöver avser såväl det verksamhetsanpassade förebyggande skyddet som förmågan att i kris leda verksamheten med oförändrad inriktning och omfattning. Det senare avser framförallt arbetet med och handhavande av larm (inklusive trygghetslarm inom omsorgerna), bevakning och brandskydd. Förvaltningen behöver även stöd och råd om hur det psykosociala omhändertagandet (PO-SOM) av invånare/brukare i samband med olyckor och kriser ska utformas.

Stockholms stad är en stor och komplex organisation som ställer särskilda krav på samordning och helhetssyn. En metod för att klara detta krav kan vara att staden tar fram ett för stadens olika aktörer gemensamt riskanalysverktyg. Ett sådant bör kunna bidra till att berörda aktörer enklare kan jämföra risker samt ta del av förebyggande insatser som efterhand utvecklas. Härigenom bör risken för skador och olyckor kunna reduceras. Det blir då både lättare att förvissa sig om att arbetet bedrivs på samma nivå inom hela staden samt att organisationen blir mer lärande.

Av förslaget till handlingsplan framgår att det inte klart går att definiera var gränserna går då det rör säkerhetsarbete, planering för extraordinära händelser och civilt försvar. Förvaltningen anser därför att handlingsplanen borde utvidgas till att utgöra ett samlat dokument som täcker in hela området "en trygg och säker stad". Det borde dessutom av handlingsplanen bättre framgå hur stadens verksamheter skall samverka i händelse av en större olycka/extraordinär händelse.